

Liber

est: sed forma neq; informis: neq; formata ip
sa ibi eterna est immutabilisq; substantia.

De spūsancto qui patri ac filio equalis acci
pitur: t vtriusq; spūs dicit: t charitatis noī i
telligit cum quelibet in trinitate persona sit
charitas.

C. XVII

Aitis de patre t filio t quātū per hoc
speculum atq; in hoc enigmate vide
re potuimus locuti sumus nunc de
spiritus sancto q̄tū deo donante videre conce
ditur differendum est: qui spūssūs fm sc̄ptu
ras sanctas nec patris solius ē: nec filii solius
sed amboū: t ideo cōmūnē qua seiuicem di
ligunt pater t filius: nobis insinuat charitatē
Tat autē nos exerceat sermo diuinus: nō res
in promptu sitas: sed in abdito scrutandas: et
ex abdito eruendas: maior studio fecit inq̄ri
Nō itaq; dixit scriptura: spūsanctus caritas
est: qd si dixisset: nō p̄uā partē questioīs istius
abstulisset: sed dixit: deus charitas est: vt icēr
tum sit: t ideo req̄rendū: vtruz deus pater sit
charitas: an deus filius: an deus spūsanctus
an deus ipsa trinitas. **N**eq; em̄ dicturi sumus
Non propterea deū dictū esse charitatem qd
ipsa charitas nulla sit substantia: que dei digna
sit nomine: sed q; donū dei sit: sicut dictū ē deo
Qm̄ tu es patientia mea: **N**eq; em̄ propter
ea dictū est: quia dei substantia ē nostra patiē
tia: sed q; ab ipso: nobis est: sicut alibi legitur.
Qm̄ ab ipso patientia mea. **H**ūc quippe sensum
facile refellit sc̄pturarum ip̄a locutio. **T**ale est
em̄: tu es patientia mea: qle est: dñe spes mea
t deus meus: misericordia mea: t multa simi
lia. **N**ō est autē dictū: dñe charitas mea: aut tu
es charitas mea: aut tu deus charitas mea: **S**i
ita dictū est: deus charitas est: sicut dictum ē:
deus spiritus est. **H**oc qui nō discernit intelle
ctum a dño: nō expositionem querat a nobis
Mos em̄ aptius quicq; possumus dicere. **D**ē
ergo charitas est. **U**trū autē pater: an fili: an
spiritus sanctus: an ipsa trinitas: quia t ip̄a nō
tres dū: sed unus deus: hic querit. **S**ed iaz in
hoc libro supiūs disputauit: nō sic accipiendaz
esse trinitatē que deus est: ex illis tribus q; in
trinitate nostre mentis ostendimus: vt tanq;
memoria sit omnū triū pater: t intelligentia
omnū triū filius: t charitas omnū triū spūs
sanctus. **Q**asi pater nec intelligat sibi nec di
ligat: sed ei filius intelligat: t spūsanct⁹ ei di
ligat: ipse autē sibi t illis tm̄ meminerit. **E**t fili
us nec meminerit nec diligat sibi: s memine
rit ei pater. t diligat ei spūsanctus: ip̄e autē
t sibi t illis tantūmodo diligat. **I**tēq; spiritus
sanctus nec meminerit nec intelligat sibi: sed

meminerit ei pater: t intelligat ei filius: ip̄e autē
t sibi t illis non nisi diligat. **S**ed sic potius vt
omnia tria: t omnes t singuli habeant in sua
quisq; natura. **N**ec distet in eis ista: sicut in no
bis aliud est memoria: aliud est intelligentia
aliud dilectio siue caritas: sed vnu aliquid sit
quod omnia valeat: sicut sapientia: t si habe
atur i vniuersiūsq; natura: vt qui habet: hoc
sit qd habet: sicut immutabilis simplexq; sub
stantia. **S**iergo hec intellecta sunt: t quantū
nobis in rebus tantis videre t coniectare co
cessus est: vera esse claruerunt: nescio cur nō
sicut sapientia t pater dicitur: t filius et spiri
tus sanctus: t simul omnes non tres: sed vna
sapientia: ita et caritas et pater dicatur et fili
us: et spiritus sanctus: t simul omnes vna ca
ritas. **S**ic enim et pater deus: t filius deus: t
spiritus sanctus deus. t simul omnes vnu de
us. **E**t tamen nō frustra in hac trinitate non
dicitur verbū dei nisi filius: nec donū dei nisi
spiritus sanctus: nec de quo genitū est verbū:
nec de quo procedit principaliter spiritus san
ctus nisi deus pater. **I**deo autē addidi princi
paliter: qz et de filio spiritus sanctus procede
re reperitur. **S**ed hoc quoq; illi pater dedit:
non iam existenti et nondū habent: sed quic
quid vñigenito verbo de dit gignendo dedit
Sic ergo cum genuit: vt etiā de illo donū co
mune procederet: et spiritus sanctus: spiritus
esset amboū. **N**on est igitur accipiēda trās
eunter: sed diligenter intuenda inseparabilis
trinitatis ista distinctio. **I**nce em̄ factum est:
vt pprie dei verbū etiā dei sapia diceret: cū
sit sapientia t pater et spiritus sanctus. **S**ier
go pprie aliquid horū triū caritas nuncupan
da est: quid aptius q; vt hoc sit spiritus sanct⁹
vt scilicet in illa trinitatē simplici summaq; na
tura: non sit aliud substantia: et aliud caritas
sed substantia ipsa sit caritas: et caritas ipsa
sit substantia: siue in patre: siue in spiritus san
cto: et tamen proprie spiritus sanctus caritas
nuncupetur. **S**icut legis nomine aliquando
simul omnia veteris instrumenti sanctorum
scripturarum significantur eloquia. **N**am ex
propheta **E**lia testimonium ponens aposto
los vbi ait: **I**n alijs linguis et alijs labijs lo
quar populo huic: premisit tamen in lege scri
ptum est. **E**t ipse dominus in lege inquit eoꝝ
scriptum est. **Q**uia oderunt me gratis: cum
hoc legatur in **P**salmo. **A**liquando autem
proprie vocatur lex quedata est per **M**oy
sen: scdm quod dictum est. **L**ex et **P**ro
phete vscq; ad Johannem: et in his duobus
præceptis tota lex pendet et **P**rophete. **H**ic **I**b. 22.

utiq; prie lex appellata est de monte Syna.
Luc. 24. Prophetaz autem noīe etiam psalmi significati sunt: et tamen alio loco ipse salvator. Porrebat inquit impleri omnia que scripta sunt in lege et prophetis et psalmis de me. Hic rursus prophetaz nomen exceptis psalmis intelligi voluit. Dicit ergo lex vniuersaliter cum prophetis et psalmis: dicit et prie que per moysen data est. Item dicunt communiter prophetes simul cum psalmis: dicunt et prie p̄ter psalmos. Et multis alijs exemplis doceri possunt multarū rez vocabula: et vniuersaliter ponit et prie qui busdaz rebus abhiberi: nisi in re aperta vitanda sit longitudo sermonis. Nec ideo dixi: ne quisq; ppter ea nos inconuenienter existimet charitatem appellare spūsanctū: quia et de pater et deus filius potest charitas nūcupari. Sicut ergo vnicum dei verbum prie vocamus noīe sapientie: cum sit vniuersaliter et spirituſtantus et pater ipse sapientia: ita spūsanctus prie nūcupat vocabulo charitatis: cum sit vniuersaliter charitas et pater et filius. Sed dei verbum: id est vniigenitus dei filius aperte dictus est dei sapientia: ore apostoli vbi ait: chistum dei virtutem et dei sapientiam. Spūs autem sanctus ybi sit dictus charitas inuenimus: si diligenter iohannes apostoli scrutemur eloquiuſ. Joh. 4. Qui cum dixisset: dilectissimi diligamus inueniē: quia dilectio ex deo est: secutus adiunxit Ibidem. Et omnis qui diligit ex deo natus est. Qui nō diligit nō cognovit deum: quia deus dilectio est: hic manifestauit eam se dixisse dilectionē deum: quā dixit ex deo. Deus ergo ex deo est dilectio. Sed quia et filius ex deo patre natus est: et spūsanctus ex deo patre pcedit: quem potius eoz hic debeamus accipere dictū esse dilectionem deū: merito querit. pater em̄ solus ita deus est: vt nō sit ex deo: ac per hec dilectio que ita deus est: vt ex deo sit: aut filius est: aut spūsanctus. Sed in psequētibus cum Ibidem. dei dilectionē cōmemorasset: nō qua nos eū sed qua ipse dilixerit nos: et misit filium suum liberatorem p̄ peccatis nostris: et hinc exhortat̄ esset vt et nos in uicez diligamus: atq; ita in nobis deus maneat: quia utiq; dilectionem deū dixerat statim volens de hac re apertius altiſ. Ibidem. qd̄ eloqui In hī inq̄t cognoscimus quia in ipso manemus et ipse in nobis quia de spū suo dedit nobis. Spiritus itaq; sanctus de quo dedit nobis: facit nos in deo manere et ipsum in nobis: hec autē facit dilectio. Ipse est igit̄ de dilectio. Deniq; paulopost cum hoc ipm repeſſet atq; dixisset: deus dilectio est: p̄tinuo subiecit qui manet in dilectione in deo manet et

deus manet in eo. Ibidem. Si supra dixerat. In hoc cognoscimus quia in ipso manemus et ipse in nobis: quia de spū suo dedit nobis. ipse ergo si gnificat ybi legitur deus dilectio est. Deus igit̄ tur spūsanctus qui pcedit ex deo: cum datus fuerit homini accendit eum in dilectionē dei: et p̄imi: et ipse dilectio est. Non em̄ habet homo unde deū diligat nisi ex deo. Propter qd̄ paulopost dicit. Nos diligamus qz ipse p̄ordi lexit nos. Ap̄lus quoq; paulus. Ibidem. Dilectio inq̄t dei diffusa est in cordibus nostris p̄ spūsanctū qui datus est nobis. Romā. 5.

De excellentia charitatis que ita ex deo c̄ ut ipsa sit deus. La. XVIII.

Illum est isto dei dono excellentius. Ibidem. Solum est qd̄ diuidit inter filios regni eterni et filios perditiōis eterne. Ibidem. Dant et alia p̄ spūsanctū munera s̄ sine charitate nihil p̄sumt. Ibidem. Nisi ergo tantū impiat cuiq; spūsanctus vt eū dei et p̄imi faciat amatoře a sinistra nō transferit ad dextrā. Nec spūs prie dicit donū nisi ppter dilectionē. Quāq; nō habuerit silinguis hoīm loquař tangeloř sonans eramentū est et cymbalū tinniens. Et si habuerit pphetiā et scierit omnia sacramenta et oīem sciam: et si habuerit oīem fidem ita vt montes transferat nihil est. Et si distribuerit oīem substantiā suā: et si tradiderit corpus suū vt ardeat: nihil ei pdest. Quantū ergo bonū est: sine quo ad eternā vitā nemine bona tāta pducunt. Ibidem. Ipsi xō dilectio siue charitas (nam vnius rei est utrūq; nomen) si habeat eā q; nō loquī linguis: nec habet pphetiā: nec oīa scit sacramenta: omnīq; scientiā: nec distribuit omnia sua pauperibus: vel nō habendo qd̄ distribuat: vel aliq; necessitate prohibitus: nec tradit corpus suū vt ardeat: si talis passionis nulla temptatio est: pducit ad regnum: ita vt ipsaz fidem nō faciat utilem nisi charitas. Ibidem. Nine charitate quippe fides potest quidem esse: sed nō et pdesse. Propter quod et apostolus paulus In christo inquit iesu neq; circumcisio: neq; p̄ pucium aliquid valet: sed fides que per dilectionem operatur. Sic eam discernens ab ea fide: qua et demones credunt et contremiscunt. Ibidem. Dilectio igit̄ que ex deo est et deus est: prie spūsanctus est: per quem diffundit in cordibus nostris dei charitas: per quam nos tota inhabitat trinitas. Ibidem. Quocirca rectissime spūsanctus cum sit deus: vocatur etiā donū dei. Ibidem. Quod donum proprie quid nisi charitas intelligenda est: que perducit ad deum: et si ne qua quodlibet aliud donum dei non perducit ad eum. Ibidem.